

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 2 lutego 2023 r.

Pozycja 33

POSTANOWIENIE z dnia 20 grudnia 2022 r. Sygn. akt Ts 185/21

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Rafał Wojciechowski – przewodniczący
Bartłomiej Sochański – sprawozdawca
Justyn Piskorski,

po rozpoznaniu, na posiedzeniu niejawnym, zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 1 czerwca 2022 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej K.W.,

p o s t a n a w i a:

uwzględnić zażalenie oraz nadać dalszy bieg skardze konstytucyjnej.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej, wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 11 czerwca 2021 r. (data nadania), K.W. (dalej: skarżący) – reprezentowany przez pełnomocnika z urzędu – zarzucił niezgodność art. 42 § 4 w związku z art. 459 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 534, ze zm.) „w zakresie, w jakim przepisy te nie przewidują możliwości złożenia zażalenia na postanowienie Sądu w przedmiocie nieuwzględnienia wniosku o wyłączenie sędziego od udziału w sprawie”, z art. 176 ust. 1 w związku z art. 78 w związku z art. 45 ust. 1 i w związku z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Zdaniem skarżącego kwestionowane przepisy są niezgodne z powołanymi wzorcami kontroli „przez to, że skarżącego pozbawiono prawa do zaskarżenia orzeczenia wydanego w pierwszej instancji związanego z zasadą dwuinstancyjności postępowania sądowego oraz prawa do rozpatrzenia jego sprawy przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd – co nastąpiło z naruszeniem zasad proceduralnych, których respektowania wymaga ustawa zasadnicza – w zakresie, w jakim nie przewiduje zażalenia na postanowienie w przedmiocie nieuwzględnienia wniosku o wyłączenie sędziego od udziału w rozpoznawanej przez niego sprawie” (s. 10 uzasadnienia skargi konstytucyjnej).

2. Postanowieniem z 1 czerwca 2022 r. Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U.

z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) z uwagi na niewyczerpanie przez skarżącego drogi prawnej. Trybunał wskazał, że postanowieniem z 3 listopada 2017 r. (sygn. akt [...]) Sąd Rejonowy w P. nie uwzględnił wniosku skarżącego o wyłączenie sędziego od udziału w sprawie [...] prowadzonej przed tym sądem, a jak wynika z akt niniejszej sprawy skarżący od powyższego orzeczenia nie wniósł żadnego środka zaskarżenia, przez co nie legitymuje się ostatecznym orzeczeniem wydanym na podstawie zakwestionowanych przepisów.

Odpis powyższego postanowienia wraz z uzasadnieniem został doręczony pełnomocnikowi skarżącego 6 czerwca 2022 r.

3. W sporządzonym przez pełnomocnika piśmie procesowym, wniesionym do Trybunału Konstytucyjnego 13 czerwca 2022 r. (data nadania), skarżący złożył zażalenie na postanowienie z 1 czerwca 2022 r., w którym zarzucił Trybunałowi „naruszenie art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK poprzez jego zastosowanie w sytuacji w której, skarga konstytucyjna złożone przez Skarżącego odpowiada wymogom art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK, w tym w szczególności skarżący dysponował orzeczeniem doręczonym w dniu 8 listopada 2017 r. w którym zostało jednoznacznie wskazane, że brak jest możliwości zaskarżenia tego postanowienia wraz z określeniem, że orzeczenie to jest prawomocne” (s. 1 zażalenia z zachowaniem oryginalnej pisowni).

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK), skarżącemu przysługuje prawo do wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym, badając w szczególności, czy w wydanym postanowieniu prawidłowo stwierdzono istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu (art. 37 ust. 1 pkt 4 lit. c w związku z art. 61 ust. 7 u.o.t.p.TK).

2. Wniesione zażalenie na postanowienie z 1 czerwca 2022 r. podlega uwzględnieniu.

3. Należy zauważyć, że wprawdzie w dotychczasowym orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego utrwalił się pogląd prawny, wedle którego, gdy przedmiotem skargi konstytucyjnej jest przepis nieprzewidujący w danym przypadku środka odwoławczego, należy mimo to wnieść środek zaskarżenia, aby uzyskać rozstrzygnięcie o jego odrzuceniu (pozostawieniu bez rozpoznania), wydane w oparciu o normę prawną, która wyłącza możliwość zaskarżenia orzeczenia (zob. m.in. postanowienia TK z: 21 czerwca 2010 r., sygn. Ts 243/09, OTK ZU nr 6/B/2010, poz. 454; 11 grudnia 2015 r., sygn. Ts 253/15, OTK ZU B/2016, poz. 378; 2 lutego 2016 r., sygn. Ts 184/15, OTK ZU B/2016, poz. 159 oraz 5 kwietnia 2017 r., sygn. Ts 222/16, OTK ZU B/2017, poz. 81). Co istotne stanowisko to zostało zaaprobowane w postanowieniu pełnego składu TK z 10 marca 2015 r., sygn. SK 65/13 (OTK ZU nr 3/A/2015, poz. 35), a tym samym – co do zasady – było i jest wiążące dla innych składów Trybunału stosownie do – obowiązujących kolejno – art. 25 ust. 1 pkt 1 lit. e *in fine* ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643, ze zm.), pierwotnego brzmienia art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. e ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 1064, ze zm.), art. 26 ust. 1 pkt 1 lit. f *in fine* ustawy z dnia 22 lipca 2016 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 1157) oraz art. 37 ust. 1 pkt 1 lit. e *in fine* u.o.t.p.TK.

Trybunał w obecnym składzie uznaje jednak, że przedstawione wyżej stanowisko wymaga ponownego rozważenia, gdy – jak w niniejszej sprawie – zaskarżony przepis wyklucza wprost albo nie przewiduje (pomija) wniesienie środka odwoławczego, czyniąc ten środek odwoławczy oczywiście niedopuszczalnym. Z uwagi jednak na to, że wykraczałoby to poza ramy formalne postępowania, o którym mowa w art. 61 u.o.t.p.TK, Trybunał Konstytucyjny powinien rozstrzygnąć tę kwestię w postępowaniu merytorycznym.

W związku z powyższym – na podstawie art. 61 ust. 8 zdanie pierwsze u.o.t.p.TK – należało postanowić jak w sentencji.